

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ

ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΙ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

Νεοφύτου Βάμβα 6, Τ.Κ. 10674, Αθήνα, τηλ. 210- 88.47.700, φαξ 210- 88.47.701

E-mail: secretariat@bioethics.gr, url: www.bioethics.gr

Εισαγωγή

Το ζήτημα της διενέργειας εμβολιασμών σε παιδιά απασχόλησε την Επιτροπή, με αφορμή συχνές απόψεις γονέων και γνώμες ιατρών, οι οποίες θέτουν υπό αμφισβήτηση την αξία πολλών εμβολίων που έχουν αναπτυχθεί στην εποχή μας, ιδίως για την πρόληψη παιδικών ασθενειών.

Σύμφωνα με τις θέσεις αυτές, τα περισσότερα εμβόλια είναι περιττά, καθώς η σοβαρότητα των ασθενειών είναι ελάχιστη, ενώ δεν αποκλείονται παρενέργειες από την υπερβολική έκθεση του παιδικού οργανισμού στη δράση τους.

Για την Επιτροπή, ο προβληματισμός αυτός έχει ορισμένες ηθικές διαστάσεις που αξίζει να επισημανθούν.

1. Η αρχή της συναίνεσης

Όπως κάθε ιατρική πράξη, η διενέργεια εμβολιασμού προϋποθέτει τη συναίνεση του προσώπου, ύστερα από κατάλληλη πληροφόρηση. Στην περίπτωση των παιδιών, η συναίνεση ζητείται από τους γονείς, προς τους οποίους απευθύνεται και η συναφής πληροφόρηση από τον ιατρό που παρακολουθεί το παιδί.¹

Αναγκαστική υποβολή σε εμβολιασμό, κατά συνέπεια, δεν νοείται, δεν μπορεί δηλαδή να παρακαμφθεί η βούληση των γονέων για τη διενέργεια ή μη της ιατρικής αυτής πράξης. Τονίζεται, πάντως, ότι οι γονείς δεν αποφασίζουν εν προκειμένω αυθαίρετα, αλλά στο πλαίσιο της άσκησης του λειτουργήματος της γονικής μέριμνας, που επιβάλλει οι αποφάσεις τους να δικαιολογούνται από το αντικειμενικό συμφέρον του παιδιού.²

---

¹ Βλ. άρθ. 5 της Σύμβασης του Οβιέδο και άρθ. 11, 12 Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (ΚΙΔ).

² Βλ. άρθ. 1510 επ. Αστικού Κώδικα.

2. Η σημασία της πληροφόρησης

Στο παραπάνω πλαίσιο, οι γονείς βασίζονται κατά κύριο λόγο στην πληροφόρηση που έχουν από τον ιατρό. Η ποιότητα της πληροφόρησης αποτελεί εγγύηση ορθότητας της απόφασης για τον εμβολιασμό του παιδιού. Ελάχιστο κριτήριο αυτής της ποιότητας είναι, για την Επιτροπή, οι κανόνες της βασισμένης σε ενδείξεις ιατρικής,³ κάτι που σημαίνει ότι:

- Ο ιατρός οφείλει να πληροφορεί τους γονείς για τα πρωτόκολλα και τις κατευθυντήριες οδηγίες διεθνώς αναγνωρισμένων επιστημονικών φορέων και της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών, που σχετίζονται με τον συγκεκριμένο εμβολιασμό, ιδίως όταν οι γονείς αμφιβάλλουν για την αξία του.
- Ο ιατρός διατηρεί την ελευθερία της επιστημονικής του γνώμης και μπορεί να εκφράζει τη διαφωνία του για τον εμβολιασμό (όταν οι γονείς ζητούν πληροφόρηση), τεκμηριώνοντάς την πάντως ειδικά, με έγκυρα επιστημονικά κριτήρια, εφ' όσον διαφοροποιείται από τα συναφή πρωτόκολλα και κατευθυντήριες οδηγίες. Από δεοντολογική άποψη, η χωρίς τεκμηρίωση διαφωνία του, ισοδυναμεί με παραπλανητική πληροφόρηση των γονέων.

Η Επιτροπή τονίζει την αξία του εμβολιασμού στα παιδιά για την πρόληψη των λοιμωδών νοσημάτων και την προστασία της δημόσιας υγείας. Επισημαίνει, επίσης, ότι η ασφάλεια των συνιστώμενων εμβολίων έχει τεκμηριωθεί με επιστημονικές μελέτες και δεδομένα.

---

³ Βλ. άρθρ. 3 παρ. 2 ΚΙΔ.

3. Η προστασία της υγείας των άλλων

Η απόφαση των γονέων να μην εμβολιασθεί το παιδί, δεν μπορεί να οδηγεί σε δυσμενείς συνέπειες αποκλεισμού του από την κοινωνική ζωή, εφ' όσον δεν τίθεται σοβαρό ζήτημα για την προστασία της δημόσιας υγείας. Σε διαφορετική περίπτωση, ο εμβολιασμός θα απέβαινε αναγκαστικός, κατά παράβαση της αρχής της συναίνεσης.

Αν, πάντως, υπάρχει θέμα επείγουσας προστασίας της δημόσιας υγείας (π.χ. εμφανισθούν κρούσματα μηνιγγίτιδας), μέτρα περιορισμού για την προφύλαξη όσων παιδιών δεν έχουν εμβολιασθεί είναι επιβεβλημένα, ακόμη και παρά τη θέληση των γονέων.⁴

Η Επιτροπή κρίνει, ειδικότερα, ότι η παρακολούθηση του προγράμματος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης δεν μπορεί να εξαρτάται από τον όρο εμβολιασμού, αφού τότε η συμμόρφωση προς μια δημόσια υποχρέωση θα προϋπέθετε την παραίτηση από την άσκηση θεμελιώδους δικαιώματος.⁵ Είναι ωστόσο θεμιτό να ζητείται από τους γονείς η πληροφορία περί του αν το παιδί έχει υποβληθεί στη διενέργεια συγκεκριμένων εμβολίων, όπως και κάθε άλλη πληροφορία που αφορά την υγεία του, προκειμένου να διευκολύνεται η έγκαιρη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων στη διάρκεια της σχολικής ζωής.

Αθήνα, 26 Μαΐου 2015

---

⁴ Με βάση και το άρθρο 5 του Συντάγματος (ερμηνευτική δήλωση), για τη δυνατότητα επιβολής μέτρων περιορισμού στην προσωπική ελευθερία, προκειμένου να προστατευθεί η δημόσια υγεία.

⁵ Δηλ. το δικαίωμα στην υγεία του άρθ. 5 παρ. 5 του Συντάγματος, που περιλαμβάνει την αρχή της συναίνεσης.